СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XL. Ч. 259. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 5 листопада 1932. VOL. XL. No. 259. Jersey City, N. J., Saturday, November 5, 1932. THREE CENTS

АМЕРИКАНСЬКА СИСТЕМА Є СПІЛЬНОЮ СПАДЩИНОЮ ВСІХ АМЕРИКАНЦІВ, КАЖЕ РУЗВЕЛТ

НЮ ЙОРК. — Републиканці, які відпали від партії й рішилися поперти кандидатуру Рузвелта, влаштували в Метрополітен Опера Гавз передвиборче віче, на якім справили Рузвелтови велику овацію. Говернор критикував у своїй промові Гувера за те, що лякає нарід катастрофою на випадок, якби демократи прийшли до влади. Рузвелт казав, що президент поступає не по американськи, коли звязує з собою і з горсткою своїх урядовців у Вашінгтоні монополь на одиноко справедливу інтерпретацію американської системи правління. „Ота система, говорив Рузвелт, не є власністю одної партії, але спільною спадщиною всіх Американців, а що так є, то нарід докаже це Гуворови за кілька днів при виборчій урні. Рузвелт покликувався теж на бувшого президента Кулиджа, котрий сказав у своїм часі, що партія не повинна бути довше при владі, коли не є висловом волі народа.

ПОНАД 200,000 ЛЮДЕЙ ВИТАЮТЬ РУЗВЕЛТА В НЮ ДЖЕРЗИ.

НЮАРК. — Говернор Рузвелт говорив в Нюарку і в Джерзи Сіти дуже коротко, але це дало нагоду яким 200,000 людям зробити йому величезну овацію, яку зааранжував мейор Гейг.

ЙОНГ ЗА ЛІБЕРАЛЬНУ ВЛАДУ.

НЮ ЙОРК. — Овен Д. Йонг, банкир і промисловець, відомий з укладу репараційного пляну, заявився за вибір Рузвелта президентом. Казав, що ціла біда з републиканською партією, а особливо з Гувером є та, що вони не мали ясної програми, певних принципів, а завжди хиталися, раз в одну, а другий раз у другу сторону. Тим дається пояснити те, що заохочували фармерів до збільшення засівів, а заразом ухвалювали високі цла й убивали американський експорт.

Америка, говорив Йонг, потребує тепер зміни, себто нової, ліберальної політики.

ЛІМЕН ВИПРАВДУЄ СЕБЕ ЗА БАНКОВИЙ КРАХ.

НЮ ЙОРК. — Полковник Лімен, кандидат на говернора нюйорського стейту, виправдував себе з закидів свого контркандидата, полковника Доневена, републиканця, в справі краху „Бенк оф ди Юнайтед Стейтс". Він казав, що це є нечесний закид, бо він ратував, як міг, і вложив до „Сіти Трост Компані" своїх власних $1,000,000, щоб ратувати депозиторів, і ті гроші втратив.

20,000 ЛЮДЕЙ СЛУХАЛИ ТОМАСА.

НЮ ЙОРК. — Величезна галя „Медисон Сквер Гарден" була знову виповнена виборцями, тим разом соціялістами, котрі прийшли послухати Нормена Томаса, соціялістичного кандидата на президента. Томас доказував, що тільки соціялізм може розвязати важкі економічні проблеми. Він заявився теж за данину на капітал, щоби в той спосіб покрити державний дефіцит і облекшити податки.

Томаса слухали в галі понад 20,000 людей, а тисячі прислухувалися бесіді надворі, де були уставлені голосниці.

НЕБУВАЛИЙ СПАД ЦІНИ НА ПШЕНИЦЮ.

ВАШИНГТОН. — Ціна пшениці спала нижче 42 центів за бушель. Такого явища не памятає ціла американська історія. Ціна та є тепер нижча від цла, яке наложено на ввіз пшениці з чужих країв до Америки.

ДЕНЬ ПОДЯКИ І ПЕРЕМИРЯ.

ВАШИНГТОН. — Президент Гувер видав проклямації, якими назначив день 11 листопада Святом Перемиря, а день 24 листопада Днем Подяки.

ВІДГРОЖУВАВСЯ З НУЖДИ.

БОСТОН. — Місіс Двайт Моро, мати жінки Линдберга, одержала кілька листів з домаганням допомоги і з погрозами. Детективи відкрили, що ті листи писав Чарлз Джодрі, літ 55, безробітний тесля, батько 9 дітей. Сам прокуратор не знав, як поставитися до того випадку. Джодрі заявив, що він на ділі не думав нічого злого вчинити місіс Моро, а до написання листів змусила його крайна нужда.

ЗЕМЛЕТРУС У САН ФРАНСИСКО.

САН ФРАНСИСКО. — Завважено гостре потрясення землі в околиці Пaль Альто, де знаходиться резиденція президента Гувера.

ВІД ЛИПНЯ СТАЛО 1,000,000 БЕЗРОБІТНИХ МЕНШЕ.

ФИЛАДЕЛФІЯ. — Секретар торговлі подав місцевим бизнесменам, що все йде до ліпшого, бо звіт департаменту праці виказує, що від липня зменшилося число безробітних на один міліон.

ЗАПОВІДАЄ ЛІПШЕ ПИВО В ЗИМІ.

ВАШИНГТОН. — Метю Вол, заступник президента Американської Федерації Праці, заповідає, що в грудні перейде в конгресі ухвала за введення 2.75 процентового пива.

ФИЛАДЕЛФІЯ НЕ ДОПИСАЛА.

З 13 найбільших міст одинока Филаделфія виказує менше число зареєстрованих до голосування в порівнанню з 1928 роком.

ДЕНЬ ЛЕТУНСТВА В БЕРЛІНІ.

(УП) В неділю, 2 жовтня, відбувся в Берліні день летунства. В ньому взяли участь 100 літаків, що показували публиці ріжні штучки в повітрю, як поодиноко так і групами. Розходилось при цьому головно про пропаганду летунства між публикою. Видців нараховувалось на 100 тисяч, хоч, щоправда, всі стояли поза огорожею, бо вступ був можназадто високий, як на нинішні часи. З одного великого літака вискочили були нараз 6 людей з легкопадами і злетіли на землю. Інші розкидували летючки з написами для всіх і вся, що так колись можуть падати бомби з ворожих літаків на спокійних Берлінців. Наслідки булиб тоді зовсім інакші ніж від невинних летючок. Це був також рід пропаганди воздушної охорони, якої можливо чи не найбільше зі всіх держав бракує Німцям. Їм усе це заборонене Верзаєм. Останньою точкою був імпровізований напад літаків на один великий завод. Страшні наслідки дають маленький образ будучої війни. При цьому приходить на думку наше положення. Зовсім певно будуча війна буде розгравається на наших землях. А чи ми до неї підготовані? Чи думається в нас над воздушною обороною? За нас думають наші сусіди, але як вони думають про це, всякому видно.

БОЛЬШЕВИЦЬКЕ ГОСПОДАРСТВО.

(УП) На німецькому книжковому ринку появилась про господарку большевиків нова книжка, видана д-ром Добертом у Кенігсберзі. В цій книжці списали свої враження 16 спеціялістів, що побували довший час у Совітах, щоби в той спосіб дати повний образ комуністичної дуже запутаної господарки. Про державні фінанси пише сам д-р Доберт; про гроші, кредит і банки Малколм Кембел, кореспондент „Ді Ню Йорк Таймс"; про плянове господарство Генрі Чемберлен, кореспондент „Крісчен Саєнс Монітор"; про організацію большевицького господарства д-р Йонас директор кенігсберських торгів. Дальше розписуються там В. Юст, кореспондент „Кельніше Цайтунг", директор Піпельман, професор Ангаген, інж. Салер, заступник бюра Вольфа Редінгтон, Сеса, кореспондент римської газети „Трибуна" й інші. Книжка надзвичайно цікава і навіть дяк може з неї зорієнтуватись про большевицьку господарську систему, при умові, що він взагалі має поняття про господарку.

РУМУНІЮ ОШУКАЛИ НА 29 МІЛІОНІВ.

Віцеадмірал Некулеску-Різа обчислив уже шкоду, яку заподіяно державі при замовленню кораблів в Італії. Він ствердив, що при замовленню на суму 47,480,000 леїв ушкоджено румунську державу на більше ніж половину цеї суми, то є на 29 мілінів леїв.

ЗАЛЕСЬКИЙ УСТУПИВ.

Польський міністер справ закордонних, Залеський, уступив зі свого становища. Він був міністром шість років. Його місце заняв полковник Бек, права рука Пілсудського, який разом з Пілсудським переводив справу „пацифікації" Галичини та „виборів" до сойму, коли всі опозиційні кандидати були арештовані та посаджені до Берестя й інших вязниць.

ОЛЕНА ПОРОЗУМІЛАСЯ З РУМУНСЬКИМ УРЯДОМ.

Між розведеною королевою Оленою та румунським урядом наступило порозуміння. Олена зможе приїздити до Румунії на відвідини свого сина, коли лише схоче, а син буде виїздити що року на місяць до неї до Швайцарії.

ТІЛЕСНІ КАРИ В НІМЕЦЬКИХ ШКОЛАХ.

Шкільні власти в Гамбургу видали розпорядження, що вільно стосувати тілесні кари у школах супроти школярів, які проявляють вперту брехливість, лінивство або непослух, часто тікають зі школи або є нечесними. Не вільно бити в голову. Кожний випадок тілесної кари треба записувати в каталозі.

ОРИГІНАЛЬНА ПІМСТА ОБИДЖЕНОГО КУПЦЯ.

До варшавського прокуратора зголосився оноді жидівський промисловець, Жигмонт Люрі з Варшави, й заявив йому, що від якогось часу його переслідує банда шантажистів, які не хочуть матеріяльних зисків, але таємничі переслідувачі користають з найменшої нагоди, щоби йому докучити.

Цілу добу дзвонять до нього телефони, а коли він виїжджає з Варшави, присилають йому алярмуючі депеші, врешті замовляють у Варшаві й у провінціональних фабриках в його імени ріжні товари. Багато фабрик прислали йому за післяплатою товари на тисячні суми, а одна фабрика прислала йому 200 револьверів.

Перед трома тижнями кількасот добродійних товариств видали повідомлення, підписане Люрім, що нібито він влаштував у Мушині баль на добродійні ціли й просить прислати йому переказ, щоби він міг вислати 500 зол. І по кількох днях 150 товариств прислали йому листи з подяками і переказами, а кільканацять делеґацій християнських і жидівських добродійних товариств прийшли особисто подякувати йому. А три товариства заповіли, що підуть на сходову дорогу, якщо Л. не віддасть грошей.

Перед тижнем в однім варшавським часописі було оголошення, що бухгалтери й машиністки мають зголошуватися по посади до дому Л. при вулиці Вільчей. І зголосилися — 2,000 осіб.

Таємничий переслідувач насилав теж найславніших варшавських лікарів до Л., а оноді приїхало до його мешкання авто ратункового поготівля і два визначні гінекольоги.

Слідство виявило, що тим оригінальним переслідувачем є жидівський купець з Варшави, а робить це з пімсти за те, що Люрі відбив у свого часу його пропозицію, щоби Люрі і його дружина пішли з ним на прогулку.

УКРАЇНСЬКА ГОДИНА НА РАДІЮ В ФИЛАДЕЛФІЇ.

Українські діти Наталія (4-літня) і Ярослава (11-літня) Шиманські співатимуть на радіостації WCAU українські пісні в неділю, 6 листопада, між 11 й 12 годиною дня.

ПЯТНАЦЯТЬ ЛІТ ЗА ВБИВСТВО МУЖА.

В березні ц. р. лава присяглих у самбірськім суді звільнила 10 голосами Анну Топорович і її двох спільників, дитину і слугу з Лужка Горішнього, за вбивство свого чоловіка. Одначе трибунал завісив вердикт присяглих, бо в міжчасі виявили, що на лаву присяглих впливали в цім напрямі, у висліді чого арештовано кількох суддів присяглих і родину обжалованої, яких процес за перекупство (голосна афера) відбувся ще в червні й ще не скінчився. 12 і 13 вересня відбулася друга розправа проти Топоровичевої. Лава присяглих 12 голосами потвердила її вину, у висліді чого трибунал засудив Топоровичеву на 15 літ тяжкої тюрми, її доньку на 6, а слугу на 8 літ. Оборона внесла касацію.

ЗІМЛІВ З РАДОСТИ.

Слуга лодзького рабіна, Шльома Давидович, дістав від американського консуля письмо, з якого довідався, що його померший братанок залишив йому 75 мільйонів долярів спадщини. Прочитавши це, Давидович з радости зімлів, і з трудом привернули його до свідомости. Внедовзі вибирається він до Америки по спадщину.

РЕКРУТИ Й НЕПИСЬМЕННІСТЬ.

(УП) Вже давним давно говориться всюди, що в Совітах нема неписьменних. Тимчасом показується, що всежтаки вони є і що їх відсоток досить великий. „Комуніст" з 27 вересня ц. р. пише, що серед призовників у Харкові поведено роботу в напрямі ліквідації неписьменности та малописьменности. Навчанням охоплено 160 неписьменних і 2,620 малописьменних. Лікнеп закінчили 689 осіб. І як вірити совітській пресі та її даним? — („Комуніст" з 27/9. 1932).

ПРОЄКТИ БЕЗ КІНЦЯ.

Большевицький комісаріят рільництва ухвалив проєкт годівлі й експльоатації собак. Тепер є в СРСР коло 25 мілінів псів, що можуть дати, як обчисляють большевицькі статистики, 5 мілінів кг. шерсти. Проєкт передбачує організацію 200 гнізд розплоду собак. Їх будуть плекати не лише задля шерсти, але й задля того, щоби стерегти ліси й рільні колективи перед крадіжами дерева у перших, а збіжа в других.

СКОЧИЛА З ВІКНА, БО СНИЛОСЯ ЇЙ, ЩО МОЖЕ ЛІТАТИ.

У Відні трапився такий випадок: 13-літня гімназійна ученица Марія Фрунк спала зі своєю матірю в одній кімнаті. Нагло біля 12 години вночі дівчина встала з ліжка, підійшла до вікна й скочила з третього поверху. Тяжко ранена оповіла дівчина потім, що їй снилося, що вона дістала крила й що може злетіти. В сні підійшла вона до вікна й скочила з нього.

ЗАГАЛЬНИЙ СТРАЙК РОБІТНИКІВ БЕРЛІНСЬКОГО ТРАНСПОРТУ

ФАШИСТИ-ГІТЛЕРІВЦІ Й КОМУНІСТИ КЕРУЮТЬ СТРАЙКОМ. СТРАЙК ВИБУХ ПРОТИ ПОСТАНОВИ РОБІТНИЧОЇ ЮНІЇ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Несподівано застрайкували всі робітники міського транспорту. Берлін лишився без комунікації, а сотки тисяч людей змушені були йти до праці пішки по кількадесять кільометрів. Спинився рух автобусів, трамваїв, підземної залізниці й т. п. Робітнича юнія заявилася проти страйку, але робітники вийшли зпід контролі.

Формально страйк розпочався як протест проти зниження платні робітникам на три центи на день, а в дійсности страйк зорганізували комуністи та фашисти як політичний протест проти уряду фон Папена. Фашисти видали відозву, в якій заявляють, що вони проводять страйком, бо не хочуть допустити, щоб уряд фон Папена обнижував платню робітникам нижче рівня китайських робітників „кулі".

Тесаме зробили й комуністи. Ці дві партії, яких члени кождого разу при зустрічі стріляються і ріжуться між собою, тепер перед новими виборами до парляменту разом виступають проти уряду. Муніципальна влада заявила, що коли в означений невреченець робітники не вернуться до своєї праці, вона всіх їх звільнить і набере нових.

Змобілізовано поліцію для підтримання спокою й порядку в місті. Торговельне життя в столиці завмерло й вулиці спорожніли.

ПОЛЬСЬКИЙ БУДЖЕТ МАЄ ВЕЛИКИЙ НЕДОБІР.

ВАРШАВА (Польща). — Міністер фінансів, Завадський, подав на затвердження сойму державний буджет, зведений з дефіцитом на 40,000,000 долярів. Міністер каже, що цей дефіцит він сподіваєтья покрити з резервових фондів та при помочі обмеження деяких витрат, передбачених буджетом. Загальний розхід по буджеті обчислено на 272 мілони долярів, а прихід — на 232 мілони. Майже 100 мілонів долярів витрат призначено на утримання армії.

Коли до цього додати інші адміністраційні та поліційні видатки, то вийде, що майже всі державні доходи Польщі йдуть на утримання уряду та на закріплення панування Польщі на „кресах". Урядова преса пише, що загальна світова ситуація тепер така, що вимагає від Польщі найбільшої уваги до армії.

ДОПОМОГА АНГЛІЙСЬКОМУ ХЛІБОРОБСТВУ.

ЛОНДОН (Англія). — При помочі уряду утворилася величезна кооперативна організація для збуту продуктів хліборобства в нутрі британської імперії. Завданням цієї кооперативи буде продавати фармерські продукти безпосередньо населенню беручи невелику надбавку поверх вартости виробу продуктів, як заробіток для фармерів.

Цим способом сподіваються уможливити фармерам ведення їх господарств без страт, які вони тепер мають, а населенню Британії мати продукти першої якости по можливо низькій ціні. Кооператива має в свому розпорядженню величезні капітали й уже розпочала свою працю.

В палаті послів остаточно затверджено протоколи отавської конференції, які регулюють у нутрі імперську торговлю та забезпечують Британію від чужинецького „домпінгу".

ЕРІО ПРОТИ ГУВЕРОВОГО ПЛЯНУ ОБЕЗЗБРОЄННЯ.

ТУЛЮЗА (Франція). — На конференції радикально-соціялістичної партії, якої лідером є Еріо, він заявив, що плян президента Злучених Держав Америки, Гувера, зменшити на одну третину узброєння всіх країн і встановити контролю дальшого зброєння, для Франції не підходить. На думку Еріота, цей плян лишає Францію на ласку її сусідів.

З лівої сторони конференції Еріота гостро скритикували. Лідер лівої опозиції заявився за плян Гувера, а разом з тим за повне знесення міжнародних воєнних боргів та репарацій.

ЗА ОБМЕЖЕННЯ ЛЕТНИЦТВА.

ЛОНДОН (Англія). — Англія готує свій плян на конференцію по обеззброєнню у справі зменшення й обмеження летництва. Англія думає запропонувати знищити всі воєнні важкі бомбери, зменшити число менших боєвих літаків, взяти в кождій державі під міжнародню контролю комерційне летництво та обмежити в певній квоті для кождої держави скількість приватних літаків.

ЮГОСЛАВЯНСЬКИЙ УРЯД ЗРЕЗИГНУВАВ.

БІЛГОРОД (Югославія). — Уряд на чолі з преміром міністрів, Скрічем, зрезигнував. Скріч каже, що він уже перевів потрібну реконструкцію в державі й тепер, зі скріпленням урядової партії, він уважає своє завдання виконанням.

Баладжіч, посол у Берліні, старається вплинути так, щоби був утворений новий, більше ліберальний та демократичний уряд, який міг би примирити опозицію з королем.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи“: Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ГОРОХОМ ОБ СТІНУ

Анґлійська петиція в справі автономії для Галичини, яку внесено до Ліґи Націй, заставила польську пресу щось про неї сказати. Ми не привязували великої ваги до анґлійської петиції, коли ходить про її практичні наслідки, а тільки підкреслювали доброзичливість тих чужинців, котрі раді би нам допомогти. Ми свідомі того, що Ліґа Націй тепер нічого не поможе, а Польща тим не налякається. Не тяжко це відгадати, особливо коли ходить про Польщу.

Вистарчить переглянути голоси польської преси, піднесені зприводу анґлійської петиції, щоби переконатися, що всякі покликування на міжнародні зобовязання, справедливість чи добру волю не знаходять у Польщі ніякого відгомону. „Ґазета Поранна“ твердить, що Польща не перебрала ніякого зобовязання щодо якоїсь автономії в Галичині. А разом з тим успокоює польський загал і польський уряд тим, що Ліґа Націй має тепер стільки клопотів, що анґлійська петиція спічне цілком певно в архіві й не буде часу нею займатися.

„Курєр Львовскі“ дає добру пораду не тільки Полякам, але й Українцям, коли каже, що обманюють себе ті, котрі думають, що Ліґа Націй може щось зробити. Він співає далі стару пісоньку про „пруські марки“ з Берліна й про мирне „співжиття обидвох братніх народів“, яке розбивають „вороги“, що підбехтують „спокійного з природи руского селянина“ до бунту.

А „Слово Польске“ лякає Анґлійців, що Поляки зачнуть слати петиції до Ліґи Націй в обороні гнетеної Ірляндії й Індії.

Оттакі то приблизно голоси польської преси зприводу видвигнення справи галицької автономії на міжнароднім ґрунті. Є це ще один доказ, що всякі надії тих, котрі думають вести в Польщі „реальну політику“, є марні. З Польщею неможливо до чогось путнього договоритися. З нею треба битися. Вонаж не сліпа і знає, до чого доходить боротьба за автономні права, от хочби в Хорватії. Один і той самий нарід, Серби і Хорвати, ідуть тепер прямо з ножами проти себе. А щож допервa говорити про можливість співжиття таких народів, як Поляки й Українці, котрі сотками літ були завзятими ворогами і з кождим роком стають ще більшими? Так, тут є історичні й сучасні підстави, але не до мирного співжиття, а тільки до боротьби.

ЧИМ ЖИЄ РІДНИЙ КРАЙ

(Реферат п. Евгена Ляховича, виголошений на річнім засіданню Виконавчого Комітету „Обеднання“).

(3)

Ґенеза націоналізму.

Кождий, хто брав активну участь у нашій визвольній війні, тямить, що знесилені фізичними невдачами і перетомлені теоретичними міркуваннями і політичними програмами проводу, старшини, підстаршини і стрільці приходили остаточно до одного розпучливого крику: „Хай буде Україна, яка хоче, щоби своя незалежна, соборна Україна!“ — Цеї гадки вже ніхто не піддавав раціональній аналізі і вона репрезентувала волю. З нею датуються народини українського націоналізму, який, хоч появився рівночасно з аналоґічними рухами в інших европейських народів — мимо цього є ориґінальним, спонтанічним явищем, є відрухом нашої національної душі.

Війна є кровавим спортом, який серед мук і терпінь матерії підносить духа до небесних вижин. Всесвітня війна, яка чотири роки була кровавим спортовим грищем — викликала в кождій нації своєрідне почування, якого передтим або не було, або воно десь дрімало в статиці народньої душі. Кожда нація в часі війни закохалася сама в собі і те психічне наставлення, яке нині загально називають націоналізмом — потягло за собою майже у кождій нації поважні зміни суспільного устрою. Ця перебудова ставить щойно перші кроки, а не останні, як вороги націоналізму себе потішають.

Почування націоналізму у нас зафіксував Дмитро Донцов у своїй книжці „Націоналізм“.

Він розсадив ті старі авторитети, які по війні стали цілковитим анахронізмом і які своїми обмеженими аспіраціями давали нашу збірну ментальність та не давали нашій політичній думці вийти поза рамці хуторянства і вузького провінціоналізму. Потім плаксивому, розкислому, пасивному патріотизмови і вселюдському гуманізмови — він поставив чин, гарт духа, волю до влади і любов до могутности України, а не любов до її матеріяльних плодів. Але хоч він перетяв духові пута, якими ми себе добровільно вязали — він не створив конкретних рамців і не начеркнув конкретних шляхів, якими ця освобождена воля і гін до чину повинні себе на зверх виявляти. Цим я не думаю зменшувати вартости його твору, тільки хочу пояснити, чому український націоналізм у перших роках своєї кристалізації прибрав такі пестрі форми, які здавалося нераз, котяться в напрямі анархії і які часто навіть попадали в конфлікт з самим творцем націоналізму.

Щойно закінчена війна, ще непорослі травою могили і ще незагоєні рани — звернули цю освобождену волю в напрямі дальшої збройної війни з окупантами. Повстала Українська Військова Орґанізація з цілю освободження українських земель зпід займанщини і привернення їм політичної самостійности.

Повстання У.В.О.

На попелищу й руїнах нашої програної війни — зродолося зерно українського націоналізму. Його розробив науково і посіяв Донцов. Але воно зійшло і розвинулося найкраще не в учасниках війни, тільки в пізніших поколіннях, які війни не бачили. Учасники в яких серцях зродилася гадка „нехай буде Україна, яка хоче, щоби своя незалежна, соборна Україна“ — були свідками не тільки великих переживань, але також свідками великих невдач, помилок, розпуки. Відчуваючи в часі війни великі браки технічного і фінансового засмотрення — вони попали в другу крайність, перенялися матеріялізмом і нині репрезентують собою найбільш опортуністичну, угодовську ґрупу. Пізніші покоління не переживали моментів упокорення і не бачили тих драстичних подій, які свідчили про нашу нездарність. У спадку вони дістали лише світлі спомини, які їх молодеча фантазія ще більше зідеалізувала. Їх розкована воля шукала чину, а їх темперамент провадив їх у підпілля. У скорому темпі ряди „старої войни“ у підпіллю рідли, а їх займали наростаючі покоління. Нині підпілля складається у великій більшости з молоді й уявляє собою, я назвав би, ліве крило українського націоналізму. Ліве тому, бо ще донедавна, до повстання Орґанізації Українських Націоналістів (ОУН), УВО всю свою енерґію спрямовувала на деструктивну роботу, яка розсадила би давлячі обставини окупанта й приготовилаб свобідний ґрунт для українського конструктивізму.

Але боротьба затягалася. Ще одна воєнна хуртовина, в якій українське питання вирinулоб у цілій величині — не приходила. Повоєнна розхитана Европа відзискувала поволи рівновагу і свої порахунки старалася вирівнувати не фізичною, війною, тільки економічною, яка застала нас знову цілковито неприготованими.

Хоч робота підпольної орґанізації ратувала духа нації, скріплювала її гордість і відпорність проти винародовлюючих зазіхань окупантів, як також згортала маси і психічно їх ґальванізувала в напрямі розправи з накиненим ярмом — з другого боку, її пасивне відношення до будуючих сил, її остра критика тих будуючих сил і її рівночасна постанова не перебирати проводу орґанічного сектора, це є всіх наших суспільних інституцій — наганяла в ряди політичного, економічного і культурно-освітного леґального проводу чимраз більше дешевого елементу, так, що з користи виходили деякі шкоди.

Така тактика до певної міри і до певного часу оправдана, бо всякий вияв будуючих сил під чоботом окупанта мусить маскуватися плащиком леґальности і льояльности супроти уряду. А дряхлий і опортуністичний елемент уживає цеї маски не як тактичний маневр проти ворога, тільки як заслону свого ренеґацтва перед своїми. Тому завданням націоналістичних орґанізацій було виховати наперед сильні й безкомпромісові характери, які під плащиком формальної льояльности не ставали би справжніми хрунями.

Нині підготовча робота осягнула вдоволяючі успіхи, так, що наші націоналістичні орґанізації можуть приступити до поділу праці і вилонити з себе леґальне крило, яке перебрало би провід будуючих сил. Підготовка в цім напрямі ведеться вже нині.

Основи нації.

Український націоналізм уважає націю психічним поняттям, а не матеріяльно-фізичним, ані етноґрафічним. Коли будемо студіювати політичну мапу Европи в історичній перспективі, то побачимо, що нинішня територія Еспанії, Франції, Анґлії, Німеччини була колись пошарпана поміж інші держави. По деяких нині вже загинув слід. В Еспанії панували колись Араби, у Франції Римляни й Анґлійці, в Анґлії Римляни і Нормани. Німеччина ще донедавна була пошарпана на множество маленьких февдальних держав. Подібну ролю мала й Італія, з якої столиці, Риму, два тисячі літ перед тим радіювала сила, яка підбила і довгий час держала в підбою майже цілий тоді знаний цивілізований світ. Імперія Карла Великого, могутня Візантія, — зникли з лиця землі. Її отоманська наслідниця й Австрія, яка хвалилася, що в її державі не заходить сонце — зійшли до ролі останніх держав. На наших очах гниє і розпадається труп московського великана.

Цей історичний процес не має ніякого матеріяльно-раціонального оправдання: він потягав за собою великі жертви в людях і стояв на перешкоді для всесвітнього економічного розвою. Також етноґрафічні границі не грали для нього найменшої ролі: з Арабії він заливав Малу Азію і Балкан, а полудневим крилом докочувався аж до Еспанії. З Риму він котився на полудневий схід аж до Єгипту і Єрусалиму, а на північний захід до Анґлії і Скандинавії. З Македонії він плив аж до Індій, а з Київа до сибірських тайґ і на Візантію, і т. д.

В часі цього процесу одні племена підбивали другі, накидали їм свою религію, свою етику, свої звичаї, свою культуру і мову, і в цей спосіб творилися основи могутніх націй. З більшости тих племен до нині не стало ні сліду. Як політичні одиниці вони зникли на все і ними цікавляться нині етноґрафічні дослідники. З цього процесу нам важно затямити одно: про побіду одного племени над другим не рішали ні число, ні етноґрафічні границі, ні інтелект, ні мягкосердна культура духово скастрованих гуманістів — тільки динаміка, єдність і тревалість почувань, їх внутрішня спільність і гін до влади, їх любов і гордощі на свої національні цінности і непоборна воля ті цінности удосконалювати і накидати іншим.

Коли ці прикмети радіювали з Риму — то стогнав під пятою леґіонера цілий цивілізований світ, хоч у порівнанню до підбитих народів Римлян не було багато. Колиж воля до влади у Римлян погасла — то тойсам Рим, який був пострахом цілого цивілізованого світа — став забавкою в руках чужих вольових центрів.

Ріжні соціольоґічні напрями означають основи нації відмінно: інакше їх інтерпретують соціялісти, інакше монархісти, інакше комуністи і націоналісти. Всі ці інтерпретації в данім часі і серед даних обставин навіть можуть бути добрими. Але ми мусимо також їх інтерпретувати по свойому, так як нам потрібно, виходячи з питомо українського, субєктивно національного становища.

(Дальше буде)

Володимир Левицький.

ОСТАННІЙ АКТ ТРАҐЕДІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГАЛИЦЬКОЇ АРМІЇ (УГА)

(З моїх споминів про 2 курінь, 8 бриґади, III корпусу, після його відвороту з Київа у вересні 1919 р.).

(20)

3/IV. Ми цілий день на строгім поготівлі, бо червоні далі відгрожуються. Комісарі ходили між нашими та хотіли пізнати виновників, однак шкода було їхнього труду, бо ці, добре переодіті, заховалися. Ждемо нетерпеливо приказу до виладування, бо у ваґонах небезпечно, бо червоні можуть окружити гарматами та скорострілами оба наші транспорти та змусити до видачі заговірників, хоч це не в спромозі команди, яка не знає, де вони ділися.

4/IV. Вкінці ми лекше зітхнули, бо дістали приказ виладовуватися з ваґонів. Рано виладувався 11 полк і марширує до села Чубівки. Ми — щойно пополудні й виходимо до міста Марківки (12 в.). Тут є бувша уніятська церква, тепер православна, не вживана, бо застара. Часть уніятів після переслідування їх московським урядом приняла римокатолицтво і тепер називають себе Поляками, бо так їх польські ксьондзи навчили. В цьому місточку заховалась на бувшому фільварку дуже гарна бібліотека, яку місцеві стережуть і рідко кому визичають книжки з неї. Латинський Великдень. Оглядаю зі знакомими місцеву бібліотеку. Ходять вістки, що I. бриґада У. С. С. протрепала Поляків на фронті; та цю вістку приймаємо з резервою, бо I. бриґада щойно недавно пішла на фронт.

5/IV. З Марківки йдемо через Антополь і Отченашівку до міста Томашполя (22 в.), куди переходили ми осінню у відвороті на Херсонщину. Тут кватируємо недобре, бо трапили на злих господарів, латинників, які тепер дуже ворожо відносяться до всіх червоних, а з ними й до нас. Вони сподіваються побачити своїх, себто польське військо, про якого наближення інформують їх місцеві польські ксьондзи.

6/IV. Через село Антонівку і великий ліс, в якому обідаємо, далі через село Борівку (дуже велике та просторе) доходимо до місточка Чернівців (30 в.). Перед ним є памятник героям японської війни і гарна криничка свіжої води. Десь недалеко має бути фронт, та про нього нічого певного нема, бо червоні оперують на нім „без толку“, не знаючи, що де є через брак звязків. Ліворуч проти нас над Дністром мають десь знаходитися відділи Залізної Дивізії ґен. Удовиченка, то є Армії У. Н. Р. В місточку зїхався цілий полк. Стрічаю сотника Станиміра, який усе тямить наш курінь. Чернівці, це мале жидівське місточко, що має дві церкви та великий латинський костел. Є тут доволі латинників, з яких деякі визнають себе Поляками, хоч по польськи ні слова не розуміють. Сюди привели большевики кільканацять польських полонених, зловлених недавно на фронті під селом Мала Струга. Є це молоді рекрути, що не спосібні до тутешньої громадянської війни. Большевики розібрали їх з анґлійських мундурів і одягли в старе лахміття. Цеї ночі два з них утікли за допомогою місцевих латинників, які їх кудись сховали.

7/IV. Ідемо через село Серби, де є спалений колись великий млин. Знищили його червоні, мовляв, це „боржуйске іменіє“. Народ нарікає, бо остався без млина. Поволі доходимо до села Садової (25 в.), яке лежить у ярі та має дуже бідне населення. Кватирую в латинника, коваля, що гостить, „чим хата богата“.

8/IV. Виходимо далі. За селом лежить доволі великий цвинтар. Оповідають люди, що на ньому від найдавніших часів ховали зі зброєю та в повнім виряді військових, які полягли в боях з Турками. Я переглядав останки камяних плит та раніше 18 ст. годі було відчитати, бо час затер слід на них. На 1. годину зполудня приходимо до місточка Озаринців (10 в.). На горбку біля місточка стоять останки колишньої турецької кріпости. В місті є дві церкви і латинський костел. Латинників небагато, але латинський ксьондз-патріот цькує їх, приготовляє до приходу своїх. Чуємо пополудні сильну канонаду, бо фронт уже недалеко. В Озаринцях є також дуже старенька поуніятська церква, що має біля 400 років. Тепер вона замкнена і в ній не відправляється, бо є нові. Стиль будови давніх наших церков, зате нові — московського зразку. Книжок я не знайшов ніяких, бо, як говорить сторож, вже давно їх кудись забрали. Сьогодня Великий Четвер і тут базар, доволі відвідуваний околичними селянами. З грошей в обігу тут тільки „керенки“ та українські гривні, німецького видання, але не „аеропляни“.

9. IV. Велика Пятниця. Був у церкві на заложенню плащениці — таксамо, як у нас. Народу доволі було, а також наших стрільців не бракувало. Хлопці пригадують собі добрі часи, як дома було.

10/IV. Йдемо через села Віндичани, Старий Стругів, Немирів до Верхнього Ольчадаева (25 в.). Тут є велика церковня в долині, а до неї веде залізниця з Віндичан. Згідно з донесеннями, фронт є за місточком Вербівець.

11/IV. Великдень. Ледви вчора лягли звечера спати, щоб виспатися після цілоденного походу, коли нагло вибух у селі вогонь. Горіла стодола одного господаря, яку через неосторожність запалили стрільці. Треба було енерґійно гасити, бо недалеко були селянські забудування. Звідсіля йду до церкви, де правиться ціле великодне богослуження — строго по східньому обряді. Є деяка ріжниця від нашої відправи. Після евангелія говорить священик проповідь по українськи. Свячення пасок, як у нас, тільки що обходять церкву з образами, а кожний господар держить біля своєї паски малі ікони, які рівночасно священик посвячує. На фронті від ранку сильна канонада. Це Поляки справляють червоним Великдень. Місцевий народ до нас ввічливий та досита гостить святочним. В 2-гій годині зполудня зробився алярм. Червоні в дикій паніці втікають з фронту, без шапок, рушниць, а деякі навіть босі. Боками дороги на фаетонах чмихають товариші комісарчуки в товаристві гарних товаришок-комісарок. Все це виглядає на добру банду, що не така відважна на фронті, як у запіллях супроти безборонної людности в підозрінні контрреволюції.

Комісарі поспускали та ховають свої голови, а салдатня з перестраху клене по московському звичаю. Питаємо, що сталося, однак годі щонебудь путнього довідатися, тільки все кричить, що „Палякі фронт прорвалі“. Довідуємося вкінці, що це польська кіннота зробила червоним велику несподіванку біля міста Вербівця, обіхавши фронт та наближаючися ззаду до міста Курилівців Мурованих. Заки прийшов наказ з бриґади, утворив пор. Тарнавський курінь з добровольців з 15 скорострілами. Хоч жаль покидати село та не досвяткувати між добрими людьми, то однак мусимо йти на фронт. Виходимо за село та боєвим порядком розглядаємося по полях, чи не стрінемо де ворога. Доходимо осторожно під село Тариська, перед яким є гарна громадська лічниця. Тут завертаємо ліворуч та лісками і ярами доходимо до села Перекоринців, де відпочиваємо, бо форсовно маширували. Доходимо до села Попової (19 в.) і за селом займає наш збірний курінь свою позицію. Сотня, до якої і я належу, обезпечує правий бік цього села. Розводимо чотири полеві сторожі. Друга сотня ходила на розвідку до Курилівців Мурованих і знайшла там 4,000 нових крісів, які червоні в поспіху оставили. Гаразд, що місцеві не забрали, бо вони нам тепер особливо придадуться.

12/IV. Другий день свят. Раненько ліворуч нас чуємо сильну рушничну стрілянину. Стійка заобсервувала перед собою рух якихось кіннотчиків. Це польська кінна стежа показалася з Курилівців Мурованих. У год. 10. прийшов наказ нашого відвороту. Мене оставлено з 15 стрільцями і вістуном як задню сторожу. Кіннота побачивши відворотний рух нашої піхоти, почала поволі зближатися до наших позицій, не запримічуючи нас. Сидимо тихонько, щоби їх ближче припустити та добре вкропити. Вже видно докладно роги на головах та ясні мундури. Втім упав один стріл з нашої сторони зашвидко і вони всі скочили в бік чвалом назад. Стріляємо за ними та це шкода, бо вони, розсипавшися у лаву, швидко втікли. Згідно з наказом ми мали в год. 12 опустити давню позицію. Хочу зачинати наш відворот, коли бачу, що наші вертаються. Прийшов наказ з бриґади заняти та держати далі ці позиції, бо Поляки ладнаються до наступу. Поляки показуються з Курилівців Мурованих, однак ми відбили їх скорострілами та ручним вогнем. Тимчасом на лівому крилі вчинилася близька стрілянина і нагло замовкла. Посилаємо звязок, що сталося; тимчасом звязок там нікого не застав, тільки вбитого четаря Фодчука, який дістав кулю в праве лице, а вийшла головою. Маємо враження, що ми окружені. Дивимося на карту та рішаємося на відворот ярами, де не надіємося стрінути ворожої кінноти. І дійсно, вдається відійти на право села Попової під село Перекоринці. Тут стрінули ми наш збірний курінь.

(Далі буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

БУДЬМО ГОТОВІ.

...та вставайте,
Кайдани порвіте
І вражою злою кровю
Волю окропіте.
Т. Шевченко.

Сумні та невеселі вісти надходять з вітчини. Разом з тим вони й не сумні занадто, бо ми знаємо, що ніде нема ніяких здобутків без жертв. Можливо, що колиб можновладці світа, засідаючі в Лізі Націй у Женеві, були свого часу взяли собі до серця скарги українського народу з західних земель України, то булоб обійшлося без проливу крови в ліському повіті. Український нарід уже остаточно прийшов до переконання, що годі йому числити на чужу ласку, зрозуміння, а треба спиратися лише на власні сили, й ті сили він тепер гартує.

Сподіваюся, що це гартування та збирання власних сил нашого народу лишить на нас тут в Америці більше сліду, як лише згадка в наших часописах. Ми з Америки багато можемо пособити нашим братам у Рідним Краю. Газети подають, що останні заворушення серед Українців під Польщею є покищо лише протестом проти нестерпно високого оподаткування українського народу. На мою думку, це є протести не лише проти податків, а й усіх ляцьких злочинів, доконаних над українським народом. Це починається пімста за муки, за кров, за передчасну смерть наших братів.

„Кари Ляхам, кари!"

Тепер настала пора, щоби всі наші політичні організації виказали себе позитивною роботою, а не лише дурним базіканням, як деякі організації роблять тепер.

Українські Мужі! Ми хочемо від вас: не слів, а діл. Ми ждемо від Вас не злобного поборювання один другого, а реальної праці, котра пособляла би боротьбі нашого народу з відвічним ворогом аж до остаточної перемоги.

Вправді тяжке економічне становище може не дасть нам, жінкам, змоги більше активно йти за бігом подій найближчої будучини та допомагати матеріяльно, але морально ми поможемо всіми нашими силами, до чого маємо добру волю.

Кличу до українського, ще не зорганізованого жіноцтва в Америці: вписуйтеся громадно в члени Союза Українок Америки, що працює над допомогою нашому народови в боротьбі за його краще майбутнє.

Кожде жіноче товариство повинно стати членом Союза Українок. Лише зорганізовано зможемо належно й з успіхом пособляти нашому народови та виконати свої зобовязання.

Світ у мирі довго не буде, а тому будьмо зорганізовані й готові дати якнайбільшу поміч нашому народвои у відповідну годину.

Стефа Абрагамовська.
Ню Йорк, Н. Й.

ПОДЯКА.

Я нижче підписаний складаю сердечну подяку нашому У. Н. Союзови за уділення мені запомоги в сумі $50, котрі стали мені великою помічю. Тому я прошу всіх Українців, щоби якнайбільше горнулися і вписувалися до У. Н. Союза.

Сенько Малецький,
член від. 272 У. Н. Союза.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

NEW YORK, N. Y.

The Voice of the Ukrainian Civic Center.

The Ukrainian Civic Center is in full swing with a very heavy program for the coming year, although in the summer we were gripped with fear that with the summer will settle upon us the usual laziness which settles upon many other groups, clubs and organizations. Against the practice of clubs and other similar organizations in New York City, we had decided to hold our meetings regularly during the hot summer months — regardless of the attendance. And what a splendid act this was! We had better attendance during these months than we had had during the winter. We were able to lay out a program of activities for the year. We have become more closely acquainted with those members who attended evening schools during scholastic months and were unable to come to our business meetings. We had jolly outings in small and large groups.

We are looking now forward to the celebration of our first anniversary in January, and the publication of a Year Book of the club to commemorate this event. The book will cover not only serious topics but other classes of interests as well, and these shall be our own contributions as much as possible.

Our members are greatly enthusiastic over the group hobbies adopted as one of our endeavors which we further on every second and fourth Thursday of the month. These gatherings are informal: we chat, do some club work, embroider colorful Ukrainian designs, do some other needlework. We abide by an unwritten rule to speak as much in Ukrainian as we can in order to improve our knowledge of the language. How inteteresting it is to find yourselves corrected after you have said some word wrong, and then find yourself repeating that. Those more ambitious have purchased Ukrainian text-books and read them in another corner of the room. What a pretty picture this room is! I know it will not fade away from the memory of those present.

At our last meeting the Educational Chairman announced that arrangements are made for the first lecture of the season. It will be given on November 29th.

Miss Elizabeth Dyczko of Long Island has announced she would give a tea on Sunday, Nov. 20th, for the members. This will give those of us who have not met her mother a chance to meet her, and indeed it will be a pleasure, only the members of our club and the writer can appreciate the contribution and the Ukrainian spirit passed to Elizabeth. Our club was the first Ukrainian group she came in contact with.

The Social Committee, with Miss Vera Macheyowsky as chairman, has made all arrangements for the First Annual Dance to be held November 12th in the hall room of George Washington Hotel, 24th Street and Lexington Ave., N. Y. C. Invitations have been mailed to addresses known, and for the benefit of those whose address is unknown a resolution was passed to invite our friends help to make this dance a success by their attendance.

Katherine E. Schutock.

—o—

СИРАКЮЗ, Н. Й.

Свято поляглих Борців У.В.О.

Заходом Організації Державного Відродження України, О.Д.В.У., від. ч. 9, дня 23 жовтня ц. р. відбулася святочна вечера в честь поляглих героїв за волю українського народа.

У церкви св. Івана Хрестителя по великій Службі Божій о. Е. Сидоряк відправив панахиду, а в годині 7-мій ввечір відбулася святочна вечера в домі товариства Українська Січ, від. 282 У. Н. С. У салі був образ, удекорований жалібно чорною лентою з червоною перевязкою. По боках образу були українські прапори. На образі були блаженної памяти О. Бесарабова, Ю. Головінський і Гр. Пісецький. Сумно було дивитися на наших героїв, котрі загинули мученичою смертю з руки ката Ляха. Та пролята їх кров не даремно. Дух поляглих борців ширить визвольний зрив до боротьби поміж українським народом. Герої слави показали нашому народови визвольний шлях до української державности, котрим ми мусимо йти, коли хочемо жити вільним народом у своїй державі.

Біля шестої години вечером почали масово сходитись громадяни, щоб віддати пошану борцям нашого народу. Святочну вечеру розпочато молитвою о. Е. Сидоряка. Серце раділо, коли було дивитися на численно зібраних жінок, мужчин і дітвору, що зібралися віддати поклін борцям.

На бесідників запрошено було о. Е. Сидоряка й пана І. Пігуляка, котрий прибув на цей день свята до Сиракюз.

Перший говорив о. Е. Сидоряк, котрий вправно фактами змалював положення наших братів в деспотичних пазурях та боротьбу наших героїв-революціонерів, яку вони будуть провадити з ворогами доти, доки не визволять нашого українського народа з неволі. Годі переповісти ті щирі горячі патріотичні слова, котрі викликали сльози в присутних. Бачучи сльози, бесідник закликав не плакати, а братися до праці такої, щоби кождий причинився до помочі нашим борцям довершити велике діло.

Слідуючий забрав слово п. І. Пігуляк, бувший старшина Української Галицької Армії, котрий розповів дещо про нашу визвольну боротьбу й її трагедію. Щоби не повторилася така трагедія в будучности, треба освідомлювати українські маси. Та вже є певність, що будучий зрив українського народа не повторить давніх наших промахів. Кождий нехай памятає, що загинувші борці лишили нам заповіт будувати українську державу, а тому ми всі повинні робити те, що приближає український нарід до здійснення цього заповіту. Українська еміграція повинна давати борцям на рідних землях моральну й матеріяльну допомогу, а коли прийде потреба, то й особисту. Українська еміграція повинна робити так, як робили й роблять інші народи, котрі помагали з Америки своїм братам, що боролися за визволення в себе дома.

Присутні гості нагородили обох бесідників буйно оплесками. На галі настав бадьорий настрій і віра в силу нашого народа.

Відтак переведено збірку для У.В.О., котра принесла $37.50. На бажання гостей список жертводавців не подається, щоб є свідоцтвом, що люди не давали жертви на те, щоби їх імя було видно в часописі, але на те, щоби щиро пособити нашим борцям.

Святочну вечеру на пошану героїв урядили члени О.Д.В.У. ч. 9 своїм коштом. Кождий приніс, що міг, а вечера склалася як слід. Годі по імени подавати, хто що приніс на вечеру, але на такі часи безробіття, як тепер, то дійсно кожен дав те, що міг. Перше всього належиться признання всім жінкам і тим усім, що причинились чимнебудь до успіху вечері.

Тому, що гостей було несподівано багато, бо коло двох соток, то було $6.70 розходу з зібраної суми, а осталу суму, $30,80, вишлеться для У.В.О. Свято закінчено співом „Ще не вмерла Україна" і „Не пора!"

Отак бідно, але гідно, відсвятковано в нашій громаді свято героїв.

Управа О.Д.В.У., від. ч. 9.

—o—

ГАРТФОРД, КОНН.

Протестаційне віче.

В неділю, дня 30 жовтня б. р., українська громада в Гартфорд, Конн., відбула протестаційне віче в справі кривавих подій у ліському повіті й на Поліссю. Віче було добре підготоване місцевим політичним комітетом. Простора саля була виповнена по береги як місцевими так і позамісцевими Українцями.

Віче відкрив короткою промовою п. Т. Галенда, предсідатель місцевого політичного комітету, пояснюючи ціль віча й причину скликання, та закликав присутних віддати через повстання з місць пошану жертвам ляцьких знущань. Відтак покликав на секретарів віча гр. П. Драпяка й Івана Несторука. Першим бесідником був гр. Т. Свистун, котрого публика привитала гучними оплесками. Гром. Свистун переповів все те, що сталося в ліському повіті й на Поліссю, де поважна скількість ляцького війська всякої зброї боролася проти безборонного українського народу. Бесідник порівнав життя українського народу на всіх землях. Ніде не дають нам спокійно жити й розвиватися, а скрізь стараються нас змести з лиця землі. І побіч вже порослих травою могил наших стрільців виростають свіжі могили. Плач і стогін катованих заглушує стук поспішно роблених шибениць. А ляцький кат тільки жде хвилі, коли має заложити шнур на шиї нових героїв, мучеників за рідну, святу справу. І жде, коли розюшена ляцька юрба завие: „Распни! Распни! Стріляй!"

А що наші реальні політики на західних землях України на це кажуть? І як вони ставляться до тих змагань, які собі поставила „Організація Українських Націоналістів", що намагається звязати в спільній акції всі наше патріотичне громадянство під гаслом боротьби за визволення українських земель. Угодова політика йде проти збройного виступу українських мас.

Є в нас також і радикали, що деколи вимахували кулаками на „угодове УНДО", а тепер пішли на співпрацю з тим УНДО. Та радикали недавно, устами свого парляментарного представника, заявили в польськім соймі, що вони не виступають ні проти польського народу, ні проти польської держави. От як вилізло зпід радикальної маски правдиве лице слуги й раба.

І тепер, коли всі угодовці з табору реальної політики піддаються на ласку й неласку Польщі, обіцюючи все свою лояльність, ляцький наїзник старається терором вгамувати наш нарід та покорити собі. Та український нарід, ціле населення Галичини, простує проти ляцкого гнету й готується до нового зриву, до нового повстання проти свого гнобителя. І на місце героїв української 120-тисячної української армії виростають нові борці-герої. Вони йдуть сміло й відважно перед суд ляцьких катів і в обличчя смерти, коли шибениці вже готові, коли ляцький кат держить у руці готовий до стрілу кріс, гукають вони: „Ми за Україну гинемо!"

Український народ не зражується тими жертвами. Не паде на дусі і веде дальшу боротьбу. Дух героїв-мучеників додає народови сили й ще більшим огнем запалюються серця пімстою.

Українська революційна акція під Польщею ще лише започаткована. Польський кат знає, що український нарід не дасть себе добровільно закути в кайдани, а буде боротися зі зброєю в руках під командою УВО так довго, поки всі українські землі не будуть визволені зпід ляцьких наїзників; а тому він старається всіми способами здавити революційний рух. Такими словами закінчив п. Т. Свистун свою бесіду, а публика нагородила його гучними оплесками.

По скінченій бесіді переведено збірку, котра принесла 40 дол. По збірці забирали голос В. Калина і А. Малайчук. Їх бесіди годі тут описати бо це забралоб дуже богато місця.

Відтак забрав знов голос гром. Свистун і сказав в англійській мові коротку промову до молодіжи, тут родженої. Потім відчитав резолюції, які одноголосно принято, і які будуть вислані до Вашингтону й до всіх европейських великих держав.

Віче закінчилося в 6-тій годині піснею „Не пора" та гимном „Ще не вмерла Україна".

Люди були дуже вдоволені й почали виходити з салі, коли раптово зголосилися московські раби дискусийники й запитали про московський рай. Гром. Т. Свистун дав їм дуже влучне пояснення, а коли, каже, хочете ще ліпше переконатися, так пойдіть до того московського раю, а будьте певні, що звідтам вернетеся добрими націоналістами.

Відтак всі спокійно розійшлися.

В. Калина.

CHESTER, PA.

Social Activities of the Younger Set.

On Thursday, October 13, 1932, the Ukrainian Choir and Ukrainian Orchestra held a social evening. The evening consisted of dances, games and entertainment. The choir entertained the parents and friends with beautiful Ukrainian folk songs. The Ukrainian dancing school under direction of Joseph Demkiw, produced interesting ballets and costumes, which were admired by all the people for their richness of color and needle work art. The Orchestra, which consists exclusively of Ukrainians under direction of Mr. Michael Lebeschak, furnished the music for the occasion. Tea was served with cake furnished by the girls of the choir. This brought the evening to a close.

Miss Olga Stecula,
101 Highland Ave., Chester, Pa.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Зі свята Героїв на боротьбу.

Дня 9. жовтня відбулося в Народнім Домі свято в честь Поляглих Героїв. Комітет свята складався з 3 відділів ОДВУ в Ню Йорку. В українських церквах відправлено панахиди і переведено збірки. Святу допомогли теж у великій мірі хори з їх дірігентами п. Онуфриком і Ґелою, виконавці програми та Організація Чорноморських Січей.

З нагоди цього свята жертвували:

Кулинич $6; д-р Н. Пелехович $5; по $2: громадяни: Боднар, о. Понятишин, Угорчак, Макогін, О. Волчак; по $1: Ґела, о. Іванишин, Бан, Ярема, Максимович, Бойчук, Ковтун, Мартинюк, Мулик, В. Бриль, Корнатова, Сідірко, Сцібайло, Трусевич, Семенів, Н. Н. — Разом зібрано $37. — Збірка в укр. кат церкві при 7 вул. $28.24, а з цвітів $32.76. — Збрка в укр. прав. церкві на 14 вул. $34, а з цвітів $22.43. — Збірка при дверях на святі $164.91, а на салі $67.22; з оголошень $82. — Разом $468.56, з чого було розходів $178.83. Осталося $289.-73, які переслано через „Обєднання" до краю на боєву акцію.

За Комітет уряджения Свята:
А. Щигол, голова;
С. Перестюківна, секр.

—o—

КЛІФТОН, Н. ДЖ.

З хрестин на УВО.

На хрестинах у М. Припхана на поклик І. Шафрана присутні гості зложили на УВО слідуючі жертви: по $1: І. Шафран, З. Непик, пані Кухар, П. Барна, М. Табачук; М. Припхан 50 ц.; М. Барна 25 ц. Разом $5.75, які переслано до краю через Обеднання.

Господиня дому каже до начального редактора, який прийшов у гостину:

— Може ще, пане, позволите пудінґу?

— Дякую дуже — відповідає задуманий редактор — рішуча недостача місця приневолює мене відмовити.

—o—

Вязневи над ранком відрубають голову. Він сидить задуманий у келії.

— Дрімаєш, брате? — питається його співтовариш.

— Ні, рахую, скільки ще мені годин осталося.

— Лиши це — старається товариш потішити засудженого — порахуєш собі, як матимеш свобідну голову!

ТАРЗАН І ЗОЛОТИЙ ЛЕВ. (93)

Довго плив Естебан по течії ріки. Нарешті його прибило до берега, на якому росли дерева, що спускалися своїми гилками аж до води. Він чув себе змуненим і голодним. Довге перебування у воді викликало в його тілі дрож і перевтому. Вибравши одно з дерев, він ухопився руками за гилку й виліз на неї. По гильці переліз далі від води й вибрав місце на траві, де міг відпочати. Він не помічав, що за ним слідкують кількадесять людоїдів.

Подивившись на свою торбинку, Естебан вдовольнився тим, що вона є в нього. Адже вона принесе для нього добробут, щастя й славу. В солодких мріях він зліз з дерева й розтягнувся на траві. Та не встиг він опамятатися, як почув себе міцно звяїаним травяними шнурами, що на нього накинули людоїди. „Ага, Тарзане з малп, ти нарешті попався мені!" — вигукував Обебе, ватажок людоїдів. Естебан не розумів його мови й не знав, про що той лопоче.

Людоїди понесли звязаного Естебана до себе в селище. Тут вони міцно привязали його до дерева, а недалеко від нього розклали вогонь, на якому почали гріти воду. Естебан трохи догадувався, що це вони готують окріп, в якому мають зварити його. Але що він міг тепер зробити? „Обебе! Ти хочеш вбити водяного бога", говорив старий чарівник. „Він покарає нас за це!" В той час почувся з ріки крик. Там крокодиль схопив одного людоїда.

„Бачиш, бог уже почав карати нас!" — говорив далі чарівник. „Тепер ми не зможемо мати ні риби, ні доброї води". До цього прислухувалися людоїди. Вони тепер захвилювались. „Він — Тарзан з малп, а не водяний бог!" — говорив Обебе. „Ні, він річний бог, що приняв образ Тарзана", стояв на свому чарівник. Нарешті Обебе сказав: „Добре, ми побачимо! Коли він дійсно річний бог, то він зможе втекти від нас; а коли ні, то він Тарзан з малп. Ми це побачимо!"